

యురేనియం పర్యావరణ విచారణ

మళ్ళీ జరిపించాలి

ప్రజల పైన పెట్టిన కేసులు ఎత్తివేయాలి

(కడప జిల్లా పులివెందుల సమీపంలోని తుమ్మలపల్లి గ్రామంలో వెలుస్తున్న యురేనియం పనులకు పర్యావరణ అనుమతి నిమిత్తం రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలి 2006 సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన తుమ్మలపల్లిలో బహిరంగ ప్రజా విచారణ నిర్వహించింది. గ్రామంలో ఇరుకుగా ఉండే స్థలాన్ని ఎంపిక చేసుకొని వేదిక తయారుచేశారు. ముఖ్యమంత్రి తమ్ముడు వై.ఎస్ వివేకానందరెడ్డి ఆధ్వర్యంలో ఆ ప్రాజెక్టు వల్ల ఏ సమస్య లేని బయటి వాళ్ళు గుంపుగా వచ్చి ప్రజావిచారణ స్థలాన్ని ముందుగానే ఆక్రమించుకున్నారు. బాధిత గ్రామ ప్రజలు, పర్యావరణ ఉద్యమకారులు, ప్రజాసంఘాల వారు వచ్చేసరికి కొద్దిమందికి తప్ప కూర్చునే చోటు ఉండలేదు. ప్రాజెక్టు అనుకూలురు - ఎక్కువగా బయటి గ్రామాల వారు - ఒకరి తరువాత ఒకరు స్టేజి ఎక్కి రాజశేఖరరెడ్డి ఈ ప్రాజెక్టును పులివెందులకు తీసుకు రావడం ద్వారా గొప్ప మేలు చేశాడంటూ ముఖ్యమంత్రిని స్తోత్రిస్తూ మాట్లాడారు. ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకించే వారు మాట్లాడడానికి స్టేజీ మీదికి పోగానే కింద ముగిన వారు బిగ్గరగా అరుస్తూ అల్లరి చేస్తూ అడ్డం పడ్డారు. ప్రత్యేకించి 'మానవ హక్కుల వాళ్ళు వెనక్కిపోండి' అంటూ అరిచారు. సి.పి.ఐ జిల్లా కార్యదర్శి ఓబులేశు మాట్లాడే ప్రయత్నం చేయగా, అతను వేరే మండలం (వీరపనాయనిపల్లి) జడ్పిటిసి కాబట్టి ఇక్కడ మాట్లాడడానికి అర్హత లేదని అంతే దూరప్రాంతం నుంచి వచ్చి వై.ఎస్.ఎస్.ని స్తోత్రించిన వారు అభ్యంతరం చెప్పారు. కార్యక్రమానికి అధ్యక్షత వహించిన జిల్లా కలెక్టరు, గుంపును పోగుచేసి అల్లరి చేయించి హుండాగా స్టేజికి కూర్చున్న పార్లమెంటు సభ్యుడు వైఎస్ వివేకానందరెడ్డి, మురిపెంగా చోద్యం చూస్తూ కూర్చున్నారు. బాధిత ప్రజలు, ప్రజాసంఘాల బాధ్యులు వాకౌట్ చేయకపోతే వారి మీద చేయి చేసుకునే పరిస్థితి ఉండింది.

బూటకంగా జరిగిన ఈ ప్రజా విచారణను రద్దుచేసి మళ్ళీ జరిపించాలని రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలికి విజ్ఞప్తి చేయాలని యురేనియం ప్రాజెక్టు వ్యతిరేక ఐక్యవేదిక నిర్ణయించింది. ఆ మేరకు కాలుష్య నియంత్రణ మండలికి విజ్ఞప్తి సమర్పించడం జరిగింది గానీ, దానికి మద్దతుగా ప్రజాభిప్రాయాన్ని సమీకరించడానికి విస్తృతంగా పంచాలన్న లక్ష్యంతో రూపొందించిన ఈ కర పత్రం అదే. కరపత్రాన్ని అచ్చువేయడానికి మాత్రం ఐక్యకార్యాచరణ వేదిక ఇష్టపడలేదు. అందువల్ల అచ్చుకాకుండా పోయిన ఈ కరపత్రాన్ని ఇక్కడ ముద్రిస్తున్నాం.)

ప్రజలారా!

తుమ్మలపల్లి యురేనియం గనుల పర్యావరణ ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ మళ్ళీ జరిపించాలనీ, ఈసారి ఏకపక్షంగా కాకుండా, న్యాయసమ్మతంగా జరిపించాలనీ రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలి పైన ఒత్తిడి తేవాలని ప్రజలను కోరుతున్నాం.

సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన జరిగిన ప్రజాభిప్రాయ సేకరణను ముఖ్యమంత్రి సోదరుడు, స్థానిక పార్లమెంటు సభ్యుడు అయిన వై.ఎస్ వివేకానందరెడ్డి జిల్లా కలెక్టర్ కృష్ణబాబు సహకారంతో, పులివెందుల డిఎన్పి, సిఐల అండదండలతో అభాసుపాలు చేసిన వైనం పత్రికల ద్వారా, మీడియా ద్వారా ఇప్పటికే ప్రచారం అయి ఉంది.

నిజానికి పర్యావరణ ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ అంటే ప్రాజెక్టుకు ప్రజల సమ్మతి సేకరణ కాదు. మన రాజకీయ నాయకులకు అర్థమయ్యే భాషలో చెప్పాలంటే, ప్రాజెక్టుపైన 'రెఫరెండం' కాదు. ప్రాజెక్టు నిర్వాహకులు ప్రజల ఆరోగ్యానికీ, జీవనానికీ స్వస్థం కలగకుండా తీసుకోబోతామని నమ్మజూపే జాగ్రత్తల గురించి ప్రజల అభిప్రాయం సేకరించడం దాని ఉద్దేశం. నిర్వాహకుల హామీలను ప్రజలు నూటికి నూరు శాతమూ విశ్వసించకున్నా, కేంద్ర ప్రభుత్వ పర్యావరణ శాఖ విశ్వసించినట్లయితే ప్రాజెక్టు నెలకొల్పకోవచ్చు. అయినప్పటికీ పులివెందుల పాలెగాళ్ళు తమ కండబలం ప్రదర్శించారంటే కారణం, మా ఇలాఖాలో మాకు ప్రయోజనకరమని మేము భావించే ప్రాజెక్టును వద్దనే గొంతు వినబడడం కూడానా, అన్న పెత్తందారీ అహంభావం తప్ప వేరే ఏమీకాదు.

వాళ్ళ అహంభావాన్ని వాళ్ళు ప్రదర్శిస్తుంటే ఆ కార్యక్రమ నిర్వాహకులైన కాలుష్య నియంత్రణ మండలి పెద్దలు ఏం చేస్తున్నారు? చూస్తూ ఉన్నారు. అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్న కలెక్టర్ కృష్ణబాబు ఏం చేస్తున్నారు? ఆయనకు అలవాటున్న పనే చేస్తున్నాడు. ఏ జిల్లాలో ఏ పదవి వెలగబెట్టినా పాలక పార్టీ నాయకుల బాగోగులు భద్రంగా చూసుకోవడం ఆయనకు తెలిసిన రాజ్యాంగం. దానిని అమలుచేస్తున్నాడు. బందోబస్తు కోసం వచ్చిన పులివెందుల డిఎన్పి, సిఐలు ఏం చేస్తున్నారు? వాళ్ళ ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. పులివెందులలో డ్యూటీ చేసే ప్రభుత్వ అధికారులు వైఎస్ ఇంటి ఉద్యోగులే తప్ప ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కారనేది జగమెరిగిన సత్యమే.

వాళ్ళంతా తమ రాజ్యాంగాన్ని అమలుచేసుకుంటూ తమ యజమానులకు సేవచేసుకుంటూ ఉంటే ప్రజలు తమ మంచి చెడులు తాము చూసుకోనక్కర లేదా?

చూసుకునే ప్రయత్నం చేశారనే, ఆ అయిదు గ్రామాల ప్రజల మీద పులివెందుల పాలెగాళ్ళకూ వారి ఇంటి ఉద్యోగులకూ ఇంత కక్ష వైఎస్ వివేకానందరెడ్డి అంతటి వాడు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ రేపు, మర్నాడు అనగా గ్రామాలకు పోయి కూర్చుంటే జనం ముకుళిత హస్తాలతో ఉరికి వచ్చి 'నీ అజ్జి ఏమి రెడ్డి' అని అడిగి బదులు ఎవరి గేరిలోనో కూర్చొని ప్రజా సంఘాలు పంపిన కరపత్రాలు పంచుకుంటూ, పర్యావరణ వాదులు పంపిన సీడీలు చూసుకుంటూ వ్యతిరేకపు ఆలోచనలు చేస్తారా! రిగ్లింగ్ చేద్దాం పదమంటే ఎక్కడికి అని అడగకుండా బయలుదేరిన వాళ్ళు, హైదరాబాద్లో అల్లర్లు చేయాలి రమ్మంటే ఎందుకోసం అని అడగకుండా బస్సెక్కిన వాళ్ళు, కోట్ల విజయ భాస్కరరెడ్డి మీటింగ్లో గొడవ చేయమంటే మీ పార్టీయే కదా అని అభ్యంతరం చెప్పకుండా చెప్పులు విసిరిన వాళ్ళు, రేణుకా చౌదరిని అల్లరి పెట్టమంటే ఆడమనిషి కదా అని జంకకుండా అంతపనీ చేసిన వాళ్ళు, ఇవాళ తమ ప్రయోజనాలు అంటూ స్వంత ఆలోచనలు చేస్తారా, ఎంత కృతఘ్నుత! వైఎస్ కుటుంబం ఇంకొక 50 కోట్లో వంద కోట్లో బ్యాంకులో వేసుకునే

అవకాశం వస్తే మాకు కాన్సర్ వస్తుంది. మా పిల్లలు అవిటి వాళ్ళయి వుడతారు అంటూ చిల్లర మల్లర అభ్యంతరాలు చెప్తారా, ఎంత విశ్వాస ఘాతుకత!

అవును, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్న రోజులలో నల్గొండ జిల్లాలో యురేనియం ప్రాజెక్టు చేపడతామంటే వీరే అభ్యంతరం తెలిపారు. ఇప్పుడు తీసుకుంటామని చెప్పన్న జాగ్రత్తలే యురేనియం కార్పొరేషన్ అప్పుడు కూడా తీసుకుంటామని హామీ ఇవ్వగా, 'యురేనియం కార్పొరేషన్ వారి హామీలు నమ్మడం తెలివి తక్కువతనం అవుతుంది' అని వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి అన్నమాట కూడా సత్యమే. అయితే అప్పుడు ప్రతిపక్షంలో ఉన్న సంగతీ ఇప్పుడు అధికార పక్షంలో ఉన్న సంగతీ మరచిపోయి మరి దుర్మార్గంగా రెండు నాలుగు ధోరణి అంటూ ఎద్దేవా చేస్తారా? మనిషి ఒకరే అయినంత మాత్రాన ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పటి నాలుక, అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాతి నాలుక ఒకటే ఎట్లా అవుతాయి - రెండవుతాయి గానీ. ఈ హక్కుల సంఘాలకూ ప్రజా సంఘాలకూ కనీస భౌతికజ్ఞానం లేకపోవచ్చును గానీ ఏళ్ళ తరబడి అన్నీ చూసిన ప్రజలు కూడా ఆ జ్ఞానాన్ని కోల్పోతే ఎట్లా?

ఈ ధికార్గాన్ని వివేకానందరెడ్డి శిక్షించదలచుకున్నాడు. ఎక్కడెక్కడి నుంచో జనాన్ని పోగు చేశాడు. సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన తుమ్మలపల్లి ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ దగ్గర వ్యతిరేకుల నోర్లు మూయించడానికి అల్లరి చేసిన వారొక్కరూ ప్రాజెక్టు కోసం భూములు అప్పగిస్తున్న భూమయ్య గారిపల్లె, మబ్బు చింతలపల్లె, రాచకుంటపల్లె, తుమ్మలపల్లె వాసులు కారు. వ్యర్థ పదార్థాలు పడేసే టెయిలింగ్స్ పాండ్ నెలకొల్పుతున్న కొట్టాలు గ్రామస్థులు కారు. ప్రాజెక్టు స్థలంలో కురిసే వర్షం నీళ్ళు అణుధార్మిక కాలుష్యాన్ని మోసుకొచ్చి పడేయబోయే బుచ్చయ్య గారిపల్లి చెరువు కింద భూములున్న గ్రామాల ప్రజలు కారు. ఆ నీళ్ళు ఇంకా కిందికి పోయి పాపాగ్ని నదిలోకి, దానిద్వారా పెన్నానదిలోకి పోయినట్లయితే ఆ నీళ్ళు తాగవలసిన వాళ్ళూ ఆ నీటితో పంటలు పండించు కోవలసిన వాళ్ళూ కారు.

ఏం జరిగినా ఏ నష్టం లేనివాళ్ళే వివేకానందరెడ్డి పురమాయింపు మేరకు అల్లరిచేసి ప్రాజెక్టు వల్ల ప్రాణహాని ఉండగలదనీ దానిని సమర్థంగా నివారించడం యురేనియం కార్పొరేషన్ వల్ల అయ్యే పనికాదనీ మాట్లాడగల వాళ్ళందరి నోర్లు మూయించి ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ 'విజయ వంతంగా' జరిపించాలనే సంకల్పంతో తెల్లవారుతుండగానే తుమ్మలపల్లెకు బయలుదేరారు. తమ పథకాలు తమ జీతగాళ్ళకు ముందే చెప్పే అలవాటు వైఎస్ కుటుంబానికి లేకపోవడం వల్ల కాబోలు పులివెందుల డిఎస్పికి ఈ ఏర్పాటు ఆలస్యంగా తెలిసింది. ఎవరైనా ప్లకార్డులూ, బ్యానర్లూ పట్టుకొస్తే అరెస్టు చేస్తామని ఆయన ముందురోజు గంభీరంగా ప్రకటించాడు. తీరాచూస్తే 'తమ' వాళ్ళే పెద్ద పెద్ద ఇంగ్లీష్ అక్షరాలతో యురేనియంకూ యురేనియం కార్పొరేషన్కూ స్వాగతం పలుకుతూ బ్యానర్లూ ప్లకార్డులూ అందరి కంటే ముందు పట్టుకొచ్చారు. ఏ క్షణమైనా వాళ్ళను అరెస్టు చేసే సౌలభ్యం కోసం కాబోలు డిఎస్పి గారు రోజంతా వారి పక్కనే ఉన్నారు.

ఆ గుంపు ఆ రోజు చేసిన అల్లరి భారత శిక్షాస్మృతి కిందేకాక కాలుష్య నియంత్రణ చట్టాల కింద కూడా నేరం. వాళ్ళు ఆ నేరం కొన్ని గంటల తరబడి నిరాఘాటంగా చేశారు. కళ్ళ ముందు జరిగే నేరాన్ని నిరోధించే అధికారం గల పోలీసు అధికార్లు ఒక డజను మంది దాకా అక్కడన్నారు. వాళ్ళెవరికీ అది నేరమని తోచలేదు. వాళ్ళు తమ డ్యూటీ చేయకపోతే చేయమని ఆదేశించే

అధికారం గల జిల్లా మేజిస్ట్రేటైన జిల్లా కలెక్టరు కూడా అక్కడ ఉండడమే కాదు, అల్లరి చేస్తున్న వాళ్ళు పనిగట్టుకొని ఆటంకపరచినది అతను నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమాన్నే. అయినప్పటికీ కృష్ణబాబు గారు నోరుజారి కూడా 'వాళ్ళను అదుపు చేయండి' అని పోలీసులను ఆదేశించలేదు. కనీసం వాళ్ళనయినా నోరు మూసుకొని కూర్చొమ్మని అదిలించారా అంటే లేదు. లేక లేక కలిగిన ఏకైక సంతానం అల్లరి చేస్తుంటే మురిపెంగా 'ఊరుకోమ్మా' అని బుజ్జుగించే ప్రేమమయుడైన తండ్రిలాగ వాళ్ళను అయిదు నిమిషాల కొకసారి అనునయిస్తూ ఉన్నాడు. వాళ్ళు దానిని ఏ విధంగా తీసుకోవాలో ఆ విధంగానే తీసుకుని తమ అల్లరిని రెట్టింపు చేశారు.

ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తున్న వాళ్ళెవ్వరినీ మాట్లాడనీయక పోయేసరికి వ్యతిరేకిస్తున్న గ్రామాల జనంలో అసహనం పెరిగింది. నినాదాలకు ఎదురు నినాదాలిచ్చారు. తోపులాట జరిగింది. కొంతసేపటికీ రాళ్ళు కూడా పడ్డాయి. రాళ్ళు ఎవరు వేశారో చూసిన వాళ్ళెవరూ లేరుగానీ ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకిస్తున్న ప్రజలే వేశారని పోలీసులు గుర్తించేశారు. అప్పటి వరకు జరిగినదంతా ఉపేక్షించిన వారు ఈ ప్రజలను మాత్రం లారీలతో తరిమివేశారు. రాళ్ళు వేసినందుకు వారిపైన కేసు పెట్టారు. అధికార కార్యక్రమాన్ని పనిగట్టుకొని ఆటంకపరచిన వాళ్ళపైన ఏ కేసు పెట్టలేదు గానీ ఆటంకపరచిన వారు తిరిగిపోతున్నప్పుడు వారిని ఆటంకపరచినందుకు మబ్బుచింతలపల్లె, భూమయ్య గారిపల్లె, రాచకుంటపల్లె గ్రామస్తుల పైన కేసులు పెట్టారు. శభాష్! సమతుల్యమంటే అట్లాగుండా! అదే సాయంత్రం జిల్లా కలెక్టర్ గారు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ సజావుగా జరిగిందని ప్రకటించేశారు. వారి యజమానులకు సజావుగానే జరిగింది మరి.

ఈ తంతు ఆధారంగా రాష్ట్ర కాలువ్య నియంత్రణ మండలి వారు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ సజావుగానే జరిగిందని, స్థానిక ప్రజలెవ్వరూ పర్యావరణ సంబంధమైన సందేహాలు వ్యక్తం చేయలేదని, ఉద్యమాలు చేయడమే వృత్తిగానూ, అభివృద్ధిని వ్యతిరేకించడమే ప్రవృత్తిగానూ ఉన్న కొద్దిమంది బుద్ధిజీవులు మాత్రం వ్యతిరేకించారని కేంద్ర ప్రభుత్వ పర్యావరణ శాఖకు నివేదిక పంపితే న్యాయం జరిగినట్టే భావించగలమా? అటువంటి నివేదిక ప్రాతిపదికన కేంద్ర ప్రభుత్వ పర్యావరణ శాఖ తుమ్మలపల్లె యురేనియం గనికి అనుమతి ఇచ్చేస్తే, ఆ తరువాత ఏమైనా విపత్తు జరిగితే, ఎవరు జవాబుదారవుతారు? కంపెనీ తీసుకోబోయే పర్యావరణ రక్షణ చర్యల సాధ్యాసాధ్యాల గురించి, మంచిచెడుల గురించి పది మంది అభిప్రాయాలూ విని నిర్ణయం చేస్తే కనీసం ఒక పద్ధతి పాటించినట్లు అయినా అవుతుంది.

అందువల్లనే పర్యావరణ ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ మళ్ళీ జరపాలని కోరుతున్నాం. ఈ మేరకు తిరుపతిలోని కాలువ్య నియంత్రణ మండలి ప్రాంతీయ కార్యాలయానికీ హైదరాబాద్ లోని ప్రధాన కార్యాలయానికీ కూడా అర్జీలు ఇచ్చాము. నిజానికి తిరుపతి ప్రాంతీయ కార్యాలయ అధికారులు స్వయంగా అన్నీ చూశారు. వాళ్ళకు మేము చెప్పవలసిందేమీ లేదు. కళ్యాణా చూసిన అన్యాయాన్ని గురించి వాళ్ళు తమపై అధికారకు నివేదిక పంపి నిజాయితీగా తమ అభిప్రాయం చెప్పినట్లుయితే పునర్విచారణ జరిగే

అవకాశం ఉంది. ఆ దిశగా కాలవ్యు నియంత్రణ మండలి పైన ఒత్తిడి పెట్టవలసిందిగా ప్రజలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

అంతేకాక, ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ వేదిక వద్ద తమ అభిప్రాయాలు స్వేచ్ఛగా చెప్పుకునే అవకాశం దుర్మార్గంగా నిరాకరించబడినందుకు నిరసన తెలిపిన గ్రామస్తులపైన పెట్టిన రెండు క్రిమినల్ కేసులనూ ఎత్తేయాలని పోలీసుల పైన ఒత్తిడి పెట్టవలసిందిగా కూడా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

(అముద్రితం)